

DECIZIE

30 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Maria Ghervas

examinând recursului, declarat de către Tamara Zaporojanu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Tamara Zaporojanu împotriva lui Radu Șterbeț cu privire la înlăturarea obstacolelor, încasarea prejudiciului material sub forma venitului ratat, prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Tamara Zaporojanu și s-a admis apelul declarat de către Radu Șterbeț, s-a casat parțial hotărârea din 27 aprilie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central,

constată:

La 04 octombrie 2016 Tamara Zaporojanu a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Radu Șterbeț cu privire la înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului agricol situat în XXXXX, încasarea prejudiciului material sub formă de venit ratat în sumă de 18 900 lei, prejudiciului moral în sumă de 15 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că este proprietara lotului de teren cu XXXXX aflat în XXXXX. Lotul a fost și este utilizat fără acordul său de către Radu Șterbeț, prin semănare și recoltarea roadei de pe acest teren. Reclamanta a mai menționat că a încercat să soluționeze problema apărută pe cale amiabilă cu Radu Șterbeț, dar fără rezultate. A indicat că pentru rezolvarea litigiului s-a adresat la primăria s. Cărpineni, r-nul Hîncești și la Inspectoratul de Poliție Hîncești, care însă nu au ajutat-o cu nimic în rezolvarea problemei apărute. Astfel, a fost nevoită să se adreseze în instanța de judecată pentru apărarea dreptului său de proprietate, drept care a fost încălcat de către Radu Șterbeț pe parcursul a mai multor ani.

Prin hotărârea din 27 aprilie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central a fost admisă parțial acțiunea Tamarei Zaporojanu, s-a obligat Radu Șterbeț să înlătore

impedimentele ce lezează dreptul de proprietate al Tamarei Zaporojanu asupra terenului - bun imobil cu XXXXX, situat în extravilanul XXXXX, impedimente survenite în rezultatul prelucrării de către Radu Șterbeț a terenului, însămânțării și recoltării roadei, s-a încasat din contul lui Radu Șterbeț în beneficiul Tamarei Zaporojanu suma de 7 200 lei cu titlu de pagubă materială, 1 500 lei cu titlu de pagubă morală, taxa de stat în sumă de 361 lei și asistența juridică în mărime de 1 000 lei, în rest pretențiile Tamarei Zaporojanu s-au respins ca nefondate. (f.d. 46, 49-52)

Prin decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Tamara Zaporojanu și admis apelul declarat de către Radu Șterbeț, s-a casat parțial hotărârea din 27 aprilie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central în partea încasării prejudiciului material și moral, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care s-a respins ca neîntemeiată pretenția Tamarei Zaporojanu cu privire la încasarea prejudiciului material și moral. În rest hotărârea instanței de fond s-a menținut fără modificări. S-a încasat de la Tamara Zaporojanu în beneficiul lui Radu Șterbeț cheltuielile de judecare a cauzei: 2 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și 312 lei cu titlu de taxă de stat. (f.d.97, 98-102)

La 13 noiembrie 2018 Tamara Zaporojanu a declarat recurs împotriva deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei și hotărârii instanței de fond, cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii. (f.d.107-109)

În motivarea cererii de recurs recurenta a invocat, că instanțele de judecată au interpretat în mod greșit legea și în acest sens au aplicat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 20 septembrie 2018, Tamara Zaporojanu a declarat recurs la 13 noiembrie 2018, în termen.

În conformitate cu art. 439, alin. (2) al Codului de procedură civilă după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a considerat recursul admisibil.

Articolul 441 Cod de procedură civilă stipulează că în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442, alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Verificând cele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de către Tamara Zaporojanu întemeiat și care urmează să fie admis din următoarele considerente.

La caz, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține, că Tamara Zaporojanu a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Radu Șterbeț cu privire la înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului agricol situat în XXXXX, încasarea prejudiciului material sub formă de venit ratat în sumă de 18 900 lei, prejudiciului moral în sumă de 15 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu prevederilor art.315, alin. (10) Cod civil proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului. Din esența normei de drept enunțată este de înțeles că dreptul de proprietate este dreptul subiectiv ce conferă titularului exercitarea în putere proprie și în interes propriu a atributelor de posesiune, folosință și dispoziție asupra bunurilor sale. Dreptul de proprietate este un drept absolut, deoarece este recunoscut titularului său în raporturile cu toți ceilalți care sunt obligați să nu facă nimic de natură a-l încălca. Ori de câte ori bunul aflat în proprietatea unei persoane ajunge în deținerea sau posesiunea nelegitimă al alteia, proprietarul are dreptul la acțiunea de revendicare.

Conform prevederilor art.316 alin.(1), (2) Cod civil proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă. Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.

Din materialele dosarului, instanța de recurs constată că conform titlului de autentificare a dreptului de proprietate eliberat la 27 noiembrie 2000, Tamarei Zaporojanu în baza dispoziției primarului com. Cârpeneni, jud. Lăpușna nr.24/5 din 24 noiembrie 2000 i s-a repartizat în proprietate privată terenul agricol cu suprafața de 0,2207 ha. (f.d.7)

Faptul că Tamara Zaporojanu deține dreptul de proprietate asupra terenului agricol cu suprafața de 0,2207 ha din XXXXX se confirmă și prin extrasul din Registrul bunurilor imobile.(f.d. 10)

Prin urmare, se constată cu certitudine că Tamara Zaporojanu din 27 noiembrie 2000 până la depunerea cererii de chemare în judecată este proprietara terenului agricol din litigiu.

Totodată, instanța de recurs menționează că pârâtul Radu Șterbeț nu a negat faptul că Tamara Zaporojanu este proprietara terenului agricol cu suprafața de 0,2207 ha din XXXXX și că a prelucrat terenul dat, însă a susținut că el a prelucrat terenul agricol în baza unei înțelegeri verbale pe care a avut-o cu Tamara Zaporojanu.

Colegiul lărgit reține că cele menționate de pârâtul Radu Șterber precum că a prelucrat terenul agricol care îi aparține cu drept de proprietate Tamarei Zaporojanu cu acordul acesteia nu și-a găsit confirmare în materialele dosarului.

Prin urmare, pârâtul Radu Șterbeț prin prelucrarea terenului agricol cu suprafața de 0,2207 ha din XXXXX ce-i aparținea cu drept de proprietate Tamarei Zaporojanu fără acordul acesteia, i-a creat ultimele obstacole în folosirea și prelucrarea terenului.

Astfel, instanța de recurs constată ca corectă concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare cu privire la admiterea pretenției Tamarei Zaporojanu cu privire la înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului agricol situat în s. Cărpineni, r-nul Hîncești.

Cu referire la pretenția reclamantei Tamara Zaporojanu cu privire la încasarea prejudiciului material sub formă de venit rata de la pârâțul Radu Șterbeț, instanța de recurs susține pe deplin concluzia instanței de apel prin care s-a respins ca neîntemeiată pretenția dată.

În conformitate cu prevederile art.14, (1) și (2) Cod civil persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Venitul ratat este acel venit care ar fi fost posibil în condițiile unui comportament normal din partea autorului prejudiciului în împrejurări normale. În cazul solicitării reparării venitului ratat, persoana păgubită trebuie să dovedească mărimea beneficiului care nu a fost obținut din cauza încălcării obligației, precum și legătura cauzală între neexecutare și venitul ratat. La calcularea mării venitului ratat important este stabilirea realității acelor venituri, care persoana prejudiciată presupunea că-l va obține în condițiile normale ale circuitului civil.

Colegiul lărgit constată că reclamanta Tamara Zaporojanu nu a prezentat probe ce ar demonstra cu certitudine că pârâțul Radu Șterbeț prin folosirea terenului agricol care îi aparținea cu dreptul de proprietate i-a provocat un prejudiciul material sub formă de venit ratat în sumă de 18 900 lei.

Reclamanta Tamara Zaporojanu la baza cerinței sale cu privire la încasarea prejudiciului material sub formă de venit ratat a pus certificatul eliberat de ÎI „Bucos Oleg” în care este indicat că întreprinderea dată confirmă faptul că în s. Cărpineni un kg de porumb costă 3, 50 lei (f.d.6) și un certificat eliberat de A. Spătaru, consultat local ACSA, în care este menționat că din cauza condițiilor climaterice în anul 2016 roada medie de porumb pe s. Cărpineni, constituie 8,2 tone de grăunțe la hectar, iar de pe 22 ari pot fi recoltate 1,8 tone.(f.d.9)

Instanța de recurs constată că certificatele, la care face trimitere reclamanta Tamara Zaporojanu, nu pot fi considerate probe pertinente, ce ar demonstra venitul ratat suportat de ultima, ori prin adevărul eliberat de primăria com. Cărpineni la 27 iunie 2016 se constată că terenul agricol cu suprafața de 0,2207 ha, care îi aparține cu drept de proprietate Tamarei Zaporojanu, este prelucrat și însămânțat cu isparcetă. Astfel, nu se demonstrează faptul că în anul 2016 terenul agricol al Tamarei Zaporojanu a fost însămânțat cu porumb, deci certificatul eliberat de A. Spătaru consultat local ACSA nu este actual pentru cazul dat.

Colegiul lărgit, concluzionează că reclamanta Tamara Zaporojan nu a demonstrat mărimea prejudiciului material și anume a venitului ratat suportat de ea din cauza prelucrării terenului agricol de către pârâțul Radu Șterbeț.

Totodată, Colegiul lărgit consideră ca întemeiată și concluzia instanței de apel referitor la respingerea cerinței înaintate de Tamara Zaporojanu privind încasarea prejudiciului moral, deoarece prejudiciul moral se compensează numai atunci când au fost cauzate suferințe psihice sau fizice ce lezează drepturile personale

nepatrimoniale ale persoanei vătămate în urma acțiunilor ilicite săvârșite de autorul prejudiciului.

Conform art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Instanța de recurs menționează că în prezentul litigiu s-a solicitat înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului agricol, acțiune ce nu cade sub incidența prevederilor de răspundere pentru repararea prejudiciului moral.

Cu referire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate de participații la proces, Colegiul lărgit constată că fiind greșită concluzia instanței de apel prin care s-a dispus încasarea cheltuielilor de judecată doar din contul reclamante Tamarei Zaporojanu în beneficiul lui Radu Șterbeț fără să se expună și asupra cheltuielilor suportate de Tamara Zaporojanu. Ori, instanța de apel prin decizia sa a casat parțial hotărârea instanței de fond, iar capătul de cerere cu privire la obligarea pârâtului Radu Șterbeț de a înlătura impedimente ce lezează drepturile reclamantei Tamara Zaporojanu la folosirea terenului agricol s-a menținut.

Sub aspectul celor menționate, instanța de recurs constată necesitatea casării deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în partea încasării cheltuielilor de judecată, cu emiterea în partea dată a unei noi hotărâri.

În conformitate cu art.94 alin. (1) Cod de procedură civilă instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu prevederile art.96, alin.(1) Cod de procedură civilă instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Conform prevederilor art.82 Cod de procedură civilă cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

Colegiul lărgit reține că în legătură cu examinarea prezentului litigiu Tamara Zaporojanu a suportat cheltuieli pentru achitarea taxei de stat: 100 lei pentru cerința de înlăturare a impedimentelor și 800 lei pentru cerințele de încasare a prejudiciului material și moral la depunerea cererii de chemare în judecată (ordin de plată nr.D801-4100 din 20 septembrie 2016, f.d.3) și ordinul de încasare BDJC-4100 din 10 octombrie 2016, f.d.17A); 50 lei la depunerea cererii de a recurs (ordin de plată nr. 09LP-1100 din 22 noiembrie 2018, f.d.105) și asistența juridică în sumă de 1000 lei (copia bonului de plată seria YL nt.694973 din 29 iulie 2016, f.d.11). Radu Șterbeț a suportat cheltuieli pentru achitarea taxei de stat în instanța de apel în sumă de 317 lei (ordinul de încasare nr.DL3N-E100 din 28 mai 2018 f.d.73) și cheltuieli d asistența juridică în sumă de 2000 lei (bon de plată seria PL nr.027292 din 26 mai 2017, f.d.92) .

Ținând cont de prevederile art.94 alin. (1) și art.96, alin.(1) Cod de procedură civilă și de faptul că apelul lui Radu Șterbeț a fost admis și casată hotărârea

instanței de apel în partea încasării prejudiciului material și moral și emisă o nouă hotărâre de respingere a acestor capete de cerere, iar în rest hotărârea a rămas fără modificări și anume în partea obligării lui Radu Șterbeț să înlăture impedimentele ce lezează dreptul de proprietate al Tamarei Zaporozjanu asupra terenului - bun imobil cu XXXXX, situat în extravilanul XXXXX, impedimente survenite în rezultatul prelucrării de către Radu Șterbeț a terenului, însămânțării și recoltării roadelor, totodată, luând în considerație și gradului de complexitate a cauzei date, instanța de recurs consideră necesar de a încasa din contul Tamarei Zaporozjanu cheltuielile suportate de Radu Șterbeț în legătură cu achitarea taxei de stat în instanța de apel în sumă de 237 lei și anume pentru pretențiile admise de instanța de apel și 1000 lei pentru compensarea cheltuielilor de asistență juridică, în total 1 237 lei. Totodată, urmează să fie încasat din contul lui Radu Șterbeț cheltuielile de judecată suportate de Tamara Zaporozjanu în legătură cu achitarea taxei de stat în sumă de 100 lei în prima instanță pentru capătul de cerere ce a fost menținut de instanța de apel și anume pentru înlăturarea impedimentelor în folosirea dreptului de proprietate asupra terenului agricol, 50 lei pentru instanța de recurs și 700 lei pentru compensarea cheltuielilor de asistență juridică, în total 850 lei.

În conformitate cu prevederile art.642, alin.(1) Cod civil prin stingerea obligațiilor, încetează raporturile juridice dintre părți în partea ce se referă la obligația stinsă.

Conform art.651, alin.(1) Cod civil compensarea este stingerea reciprocă a unei obligații și a unei creanțe opuse, certe, lichide, de aceeași natură și exigibile.

Ținând cont de prevederile normelor susmenționate, prin stingerea reciprocă a obligațiilor, instanța de recurs va dispune încasarea de la Tamara Zaporozjanu în beneficiul lui Radu Șterbeț suma de 387 lei (1 237 lei cheltuielile de judecată suportate de Radu Șterbeț - 850 lei cheltuielile de judecată suportate de Tamara Zaporozjanu = 387 lei diferența care urmează să fie încasată de la Tamara Zaporozjanu în beneficiul lui Radu Șterbeț cu titlu de cheltuieli de judecată).

Astfel, conform celor expuse Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Tamara Zaporozjanu, de a casa decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în partea încasării cheltuielilor de judecată, de a emite o nouă hotărâre în partea dată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Tamara Zaporozjanu.

Se casează decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Tamara Zaporozjanu împotriva lui Radu Șterbeț cu privire la înlăturarea obstacolelor, încasarea prejudiciului material sub forma venitului ratat, prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, în partea încasării cheltuielilor de judecată.

Se emite în partea dată o nouă hotărâre.

Se încasează din contul lui Radu Șterbeț în beneficiul Tamarei Zaporozjanu cheltuielile de judecată în sumă de 850 lei (opt sute cinzeci) lei.

Se încasează din contul Tamarei Zaporojanu în beneficiul lui Radu Șterbeț în cheltuielile de judecată în sumă de 1237 lei (o mie două sute treizeci și șapte) lei.

Prin stingerea reciprocă a obligațiilor se încasează de la Tamara Zaporojanu în beneficiul lui Radu Șterbeț diferența de 387 lei (trei sute optzeci și șapte) lei.

În rest decizia instanței de apel se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Maria Ghervas